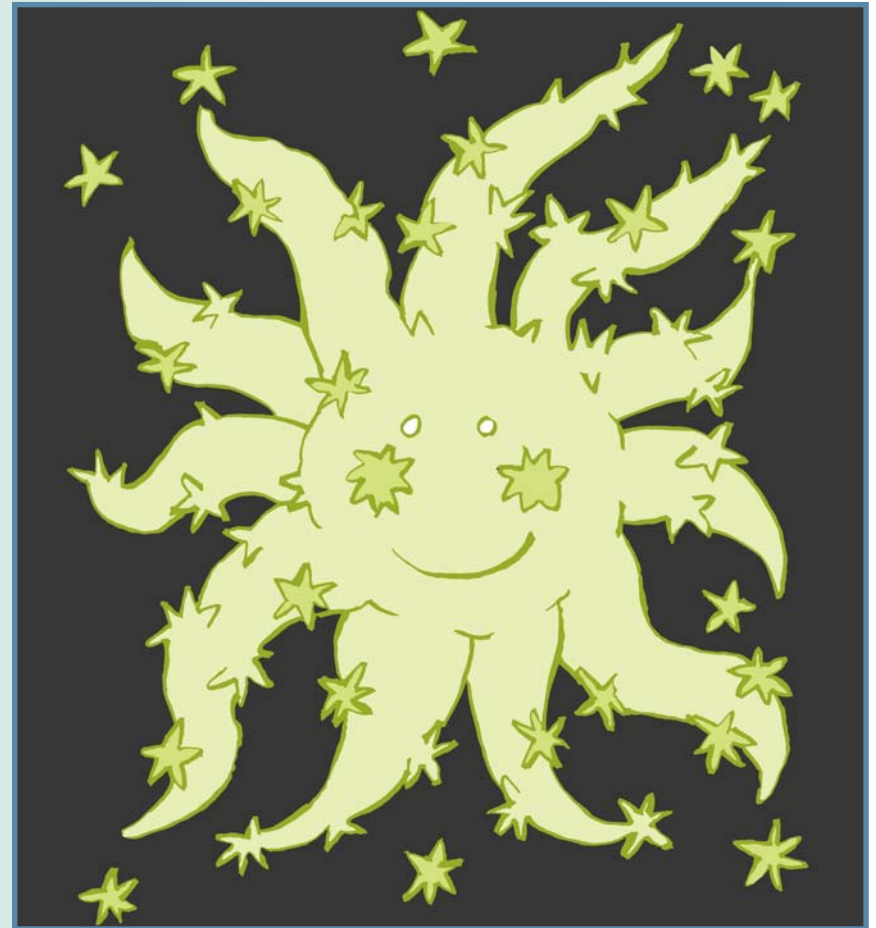

A NAP SZÜLETÉSE

A modul szerzői: Andóné Nagy Katalin,
Petik Ágóta,
Ruzsa Ágnes

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

4. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a A sötét megélése					
A	<p>A gyerekek párban játszanak. A pár egyik tagja behunyt szemmel jár a teremben. Társa a vállára helyezett kezével irányítja a közös mozgást. Az érintési felület csökkentésével nehezíthető a játék (a „látó” két kézzel, egy kézzel a vállon, egy ujját „vak” társa ujjával összeérintve, előtte járva irányítja őt). Néhány perc múlva a párok szerepet cserélnek.</p> <p>(A játékhoz csöndre van szükség, és fontos, hogy a teremben ne legyenek balesetveszélyes pontok.)</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Tapintás Térérzékelés A félelem- és a bizalom-érzet megélése Együttműködés párban Önismeret</p>	<p>Páros munka – játék</p>		
B	<p>A „látó” szöveges utasításokkal vezeti a párját. A „vaknak” ki kell kerülnie a terepen elhelyezett akadályokat.</p> <p>Ebben a változatban egyidejűleg csak egy-két pár van a „kifutópályán”.</p> <p style="text-align: right;">10 perc</p>	<p>Tapintás Térérzékelés A félelem- és a bizalom-érzet megélése Kapcsolatkezelés Együttműködés párban</p>	<p>Páros munka – játék</p>		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	A párok tagjai egymással szemben, a terem szemközti falai mentén helyezkednek el. Az egyik sor behunyt szemmel elindul a párja felé. A többiek feladata, hogy elkapják társukat, mielőtt az a falhoz érne. A két csoport szerepet cserél. 10 perc	Tapintás Térérzékelés A félelem- és a bizalom-érzet megélése Kapcsolatkezelés Együttműködés párban	Páros munka – játék		
D	A párok felállása ugyanaz, mint az előző játékban. Ebben a változatban a párok megegyeznek egy hangjelben. A „látó” ezzel irányítja „vak” társát. 10 perc	Szókincsbővítés Nyelvi kreativitás Figyelem Kommunikációs készség	Páros munka – játék		
I/b Élménymegosztás					
A	A gyerekek elmesélhetik, milyen érzés volt a teremben csukott szemmel tévelyegni. Ez a saját élményként megélt érzés a gyerek empátiájának és értelmi fejlődésének hatékony segítőjévé, megerősítőjévé válik. 10 perc	Tapintás Térérzékelés A félelem- és a bizalom-érzet megélése Együttműködés párban	Egész osztály együtt – beszélgetés		
II. AZ ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Felolvasás 1.					
A	A tanár a szokásos mesélőhelyre hívja a gyerekeket, és „mesélős hangon” felolvassa nekik a verses mese első részét. 5 perc	A hallott szöveg befogadása A szövegtartalom követése Belső képek kialakítása	Frontális osztálymunka – tanári bemutatás		P1 (Pilinszky János: <i>A Nap születése</i> 1.)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A Nap születésének eljátszása					
A	A gyerekek a tanár utasítását követve elképzelik, eljátszzák a Nap(ok) születését. 5perc	A hallott szöveg befogadása A szövegtartalom követése Belső képek kialakítása Testséma Önismeret	Egész osztály együtt – dráma		P2 (A Nap születésének eljátszása)
II/c Élménymegosztás					
A	A gyerekek elmesélhetik, milyen érzés volt a teremben bolyongani, majd egymásra találni. 10 perc	Kapcsolatkezelés	Egész osztály együtt – beszélgetés		
II/d Felolvasás 2.					
A	A tanár a szokásos mesélőhelyre hívja a gyerekeket, és „mesélős hangon” felolvassa a verses mese második részét. 5 perc	A hallott szöveg befogadása A szövegtartalom követése Belső képek kialakítása	Frontális osztálymunka – tanári bemutatás		P3 (Pilinszky János: <i>A Nap születése 2.</i>)
II/e A vendégek megjelenítése					
A	A vendégseregnek megfelelően hat csoportra van szükség. A csoportok feladata, hogy saját testükből alakítsanak ki egy-egy vendéget a seregletből. Segítségül megkapják a vendéget leíró versrészletet. 5 perc	Együttműködés Testnyelv fejlesztése	Csoportmunka – dráma	D1 (Névjegykártyák) D2 (Szövegrészletek hat lapra ragasztva)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/f A vendégek bemutatása					
A	Mindegyik csoport bemutatja vendégét. A többiek megpróbálják kitalálni, hogy társaik kit jelenítettek meg. Ha eltalálták, a tanár fölteszi a névjegykártyájukat a táblára, a vendégsereg felirat alá. 10 perc	Figyelem Verbális és nonverbális kommunikáció	Csoportmunka – dráma, megbeszélés		
II/g Felolvasás 3.					
A	A tanár a szokásos mesélőhelyre hívja a gyerekeket, és „mesélős hangon” felolvassa nekik a verses mese harmadik részét. 2 perc	A hallott szöveg befogadása A szövegtartalom követése Belső képek kialakítása	Frontális osztálymunka – tanári bemutatás		P4 (Pilinszky János: <i>A Nap születése 3.</i>)
II/h Beszélgetés					
A	A tanár beszélgetést kezdeményez arról, hogy miért az ifjú pár érkezett utoljára. Miért ülhetnek az asztalfőre? Egyáltalán kit szoktunk az asztalfőre ültetni? Mit fejezünk ki ezzel a gesztussal? Miért ők a királyok? Mit ünnepelt a díszes vendégsereg? 8 perc	Szókincsbővítés Figyelem Kommunikációs képesség Kapcsolatkezelés	Egész osztály együtt – beszélgetés		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. ÖSSZEFOGLALÁS, ÉRTÉKELES					
III/a Képzalkotás visszakaparós technikával					
A	A II/b feladatban együtt dolgozó csoportok közös képet készítenek „visszakaparós” technikával. Először az általuk eljátszott vendéget jelenítik meg csak színekkel. Ehhez a munkához zsírkrétát használnak, azzal fedik be a rajzlap teljes felületét. Ezután fekete temperával lefedik a színeket, ahogy a sötétség eltakarja a világot. Amíg a rajzlapok száradnak, leülhetnek a foglalkozást lezáró beszélgetésre. Száradás után az ecset végével belekarcolják a képbe a szereplőket. Munkájuk nyomán a sötétség alól előtűnnek a színek. 20 perc	Együttműködés Fantázia Vizuális kifejezőképesség	Csoportmunka – közös alkotás	Különböző színű zsírkréták, minden csoportnak 1-1 nagyméretű rajzlap, fekete tempera, ecsetek, vizes edények	
III/b Értékelés					
A	A tanár megkérdezi a gyerekeket, hogy a foglalkozás melyik részében érezték magukat a legjobban és miért. Majd ő is válaszol erre a kérdésre. 5 perc	Véleményalkotás Véleménynyilvánítás	Egész osztály együtt – beszélgetés		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 PILINSZKY JÁNOS: A NAP SZÜLETÉSE 1.

Sokáig csupán csillagok
lakták az égbolt magasát.
Pislákoló fényükben a világ
sokáig élt örök árnyékban,
ezüstsín gyászruhában.

A sötétségben ezidőtájt
nagyon egyedül vándorolt a föld.
Csupán kik egymás közelében laktak,
társalogtak egymással, közbe-közbe
félálomba merülve, vagy akár
az egész telet átaludva,
mély álomban és szomorú magányban.

A különféle állatok
alig ismerték egymást, és az ember
hallgatagon ült kunyhója előtt.
A felhők vaktában bolyongtak,
mint elszabadult bárkák a vízen,
s a madarak semmit se tudtak
a szárazföldek többi állatáról,
se a tengerben fürdőző halakról.

Hasonlóképpen a virágok se látták
egymás színét, egymás ruháját,
köznapi és ünnepi öltözékét.

A tavaszi és nyári záporok
nem tudták, hova hullanak,
és hasonlóan a hópelyhek,
a tél fehér gyönyörűsége
hamuesőként érkezett a földre,
és ott is szürke és sötét maradt.

Ekkor történt, hogy számos csillag
elhatározta, összefog,
hogy apró fényeik közös
nagy fényességet varázsoljanak.
El is indult vagy ezer csillag
egymás fele. Ezer irányból,
ezer úton ezernyi csillag
elindult a sötétség pereméről,
hogyan az égbolt tátongó közepén
közös ragyogást alapítsanak.

Hosszú utat tettek az égbolt
elhagyatott fekete féltekén,
de végül is nagy boldogan
egymásba olvadt mind az ezer csillag,
gyönyörű és egyetlen fényességben.

Ezer csillagnak közös félszke:
így született meg a kerek nap,
az ég csodája, s vette kezdetét
a világosság első ünnepéye.

Ünnep volt ez, valódi ünnep!
A tenger hullámai most először
láthatták meg a tengerpartot,

e hosszú-hosszú kikötőt, hová
a tenger szakadatlanul
befut – akár egy végtelen hajóraj –
gyönggyel megrakott hullámaival.

P2 A NAP SZÜLETÉSÉNEK ELJÁTSZÁSA

A gyerekek a tanár útmutatása szerint eljátsszák a Nap születését:

„Álljunk körbe! Játsszuk azt, hogy pislákoló fényű csillagok vagytok! Képzeljétek el, milyen színű fénnel világítotok! Kezetek legyen a fénysugár! Ott vándoroltok a sötét égbolton. Lassan bolyongtok milliányi, milliányi éve már. Sokan vagytok, de mindannyian magányosan, némán járjátok égi utatokat. Eddig mindig kikerültétek egymást. Fényetek melegen, hívogatóan világít az örök sötétségben. Egyszer csak néhány csillag elhatározta, összefog, hogy apró fényeik közös nagy fényességet varázsoljanak. El is indultak egymás felé. Mindegyikük talált magának társat, akivel együtt vándorolt tovább. Volt, aki többet is. Közös fényük messzire világított, és beragyogta a sötétséget. Lobogjatok, világítsatok, ezer színnel tündököljetek!
Most lassan ötig számolok. Mire a számolás végére érek, változzatok át iskolássá, és üljete le a beszélgetős körünkbe!”

P3 PILINSZKY JÁNOS: A NAP SZÜLETÉSE 2.

Megkezdődött tehát az ünnepély,
az első nappal ünnepélye,
a világosság kerek, óriási
és eddig szem-nem-látta asztalánál.
Rendre érkeztek a vendégek.
Legelsőnek a levegő
szellős, fényes, földig érő palástban,
együtt az öreg égbolttal, aki
– ha lehet – még hatalmasabb
palástot hordott roppant vállán,
lába körül gondosan igazgatva
azúrszínű, méltóságos redőit.

A harmadik felséges vendég
a tenger volt. Ezer hulláma,
akár egy sortűz, úgy dördült meg,
mikor mezítláb földre lépett,
ahogy a víz mindig is mezítláb jár,
legyen folyó vagy hóesés, eső
vagy akár tenger a neve.

Ki következett ezután?

Az erdő.
A nagy erdők és kecses ligetek.
A fák, zöldellő levéltözegekben,
rokon nyelven susogva a szelekkel,
az égbolttal s mindenfajta vizekkel.

Az ötödik vendég kisebb csoport.
De annál szebb. A virágok családja.
Merengő szemmel foglaltak helyet
a napvilág ünnepi asztalánál.
Valamennyien hallgatagok voltak,
de színük annál ékeesebb.
Kék, sárga, hófehér nyelven beszéltek,
fejükkel sűrűn bólogatva hozzá.

A füveknek az asztalvég jutott,
de semmivel se kevesebb a fényből,
az általános vigasságból.

Aztán jöttek az állatok,
nagy rajokban a madarak,
a fürge ló, a húséges kutya,

erős oroszlán, sárga tigris,
törekeny őz, darazsak fellege.
Ki tudná valamennyit felsorolni!

P4 PILINSZKY JÁNOS: A NAP SZÜLETÉSE 3.

Közben a nap, az ünnep ragyogása
a tetőpontra hágott. S ebben a
fényességben, bár utolsónak érkezett,
egy sudár ifjú és egy szép leány
– az ünnepély királyi párjaként –
az asztalfőn foglalt helyet,
öröme a többi meghívottnak,
az asztalvégre húzódott füveknek,
a kékpalástú égnek és
a mezítlábas tengernek meg a
virágoknak, erdőknek, ligeteknek.

Úgy érezték mindannyian:
a delelő nap gyermekei ők.
Kedveltjei a fényes ég
most született birodalmának.